

Zbirka medijskih objav

INŽENIRSKA ZBORNICA SLOVENIJE,
za obdobje 28. 4. 2019

Število objav: 8

Internet: 8

Spremljane teme:

Inženirska dejavnost, ...: 0

Inženirska zbornica ...: 0

Barbara Škraba Flis: 0

Gradbeni zakon: 6

Zakon o ... načrtovanju: 0

Zakon o ... arhitektih: 0

Gradbena parcela: 0

Evidenca stavbnih zemljišč: 0

Svetovni gradbeni forum 2019: 0

Gradbeništvo, graditev: 2

Internet	Naslov	Samograditeljstvu je v resnici odklenkalo		
Zaporedna št. 1	Medij; Doseg	Zurnal24.si; 529.662, Slovenija		
	Rubrika, Datum	Ostalo; 27. 4. 2019		
Stran v zbirki: 14	Avtor	K. M.		
	Teme	Gradbeni zakon		
Povzetek	...Nov gradbeni zakon možnost samograditeljstva ali gradnje v lastni režiji sicer razširja, a mu hkrati postavlja visoke zahteve, zato je po mnenju stroke praktično nemogoče....			

Internet	Naslov	Nekega dne bo bolje doma kot v tujini		
Zaporedna št. 2	Medij; Doseg	Delo.si; 462.761, Slovenija		
	Rubrika, Datum	Ostalo; 27. 4. 2019		
Stran v zbirki: 20	Avtor	Meta Krese		
	Teme	Gradbeništvo, graditev		
Povzetek	...Vaščan na neuradnem kopu premoga v vasi blizu Banovičev, Bosna in Hercegovina. FOTO Jošt Franko Največ tujih delavcev pri nas dela v kovinski industriji, gradbeništvo , polagajo kable ... Vse več jih najde delo v skladiščih predvsem prek agencij za zaposlovanje. »Hit sezone je zdaj mesarstvo,« meni Lukić. »Pri nas ni...			

Internet	Naslov	Pozor! Kaj so pasti nove gradbene zakonodaje?		
Zaporedna št. 3	Medij; Doseg	Times.si; 61.010, Slovenija		
	Rubrika, Datum	Ostalo; 27. 4. 2019		
Stran v zbirki: 23	Avtor	Gašper Petovar		
	Teme	Gradbeni zakon		
Povzetek	...Prenovljena gradbena zakonodaja ne prinaša poenostavitve pri pridobivanju dokumentacije. Prav tako uvaja dodatne zahteve pri sami gradnji, pa tudi za nekatere objekte, kjer prej ni bilo...			

Internet	Naslov	Samograditeljstvu je v resnici odklenkalo		
Zaporedna št. 4	Medij; Doseg	Times.si; 61.010, Slovenija		
	Rubrika, Datum	Ostalo; 27. 4. 2019		
Stran v zbirki: 34	Avtor	K. M.		
	Teme	Gradbeni zakon		
Povzetek	...Nov gradbeni zakon možnost samograditeljstva ali gradnje v lastni režiji sicer razširja, a mu hkrati postavlja visoke zahteve, zato je po mnenju stroke praktično nemogoče....			

Internet	Naslov	Demografijo krepi predvsem priseljevanje		
Zaporedna št. 5	Medij; Doseg	Si21.com; 10.000, Slovenija		
	Rubrika, Datum	ostalo; 27. 4. 2019		
Stran v zbirki: 36	Avtor	Unknown		
	Teme	Gradbeništvo, graditev		
Povzetek	...V začetku leta je 138 tisoč tujcev predstavljalo 6,6 % vseh prebivalcev Slovenije. Dve tretjini tujih državljanov je bilo moških, ki delajo pretežno v gradbeništvo , predelovalnih dejavnostih ter nekaterih drugih storitvenih. Po mini boomu rojstev je v 2017 in 2018 število umrlih preseglo število živorojenih. V 2018...			

Internet	Naslov	Pozor! Kaj so pasti nove gradbene zakonodaje?		
Zaporedna št. 6	Medij; Doseg	Preberi.si; , Slovenija		
	Rubrika, Datum	Ostalo; 27. 4. 2019		
Stran v zbirki: 37	Avtor	Unknown		
	Teme	Gradbeni zakon		
Povzetek	...Svet 24 sobota, 27. april 2019 ob 07:15 Prenovljena gradbena zakonodaja ne prinaša poenostavitve pri pridobivanju dokumentacije. Prav tako uvaja dodatne zahteve pri sami gradnji, pa tudi za nekatere objekte, kjer prej ni bilo...			

Internet	Naslov	Pozor! Kaj so pasti nove gradbene zakonodaje?		
Zaporedna št. 7	Medij; Doseg	Novice.svet24.si; , Slovenija		
	Rubrika, Datum	ostalo; 27. 4. 2019		
Stran v zbirki: 41	Avtor	Gašper Petovar		
	Teme	Gradbeni zakon		
Povzetek	...Prenovljena gradbena zakonodaja ne prinaša poenostavitve pri pridobivanju dokumentacije. Prav tako uvaja dodatne zahteve pri sami gradnji, pa tudi za nekatere objekte, kjer prej ni bilo...			

Internet	Naslov	Samograditeljstvu je v resnici odklenalo		
Zaporedna št. 8	Medij; Doseg	Preberi.si; , Slovenija		
	Rubrika, Datum	Ostalo; 27. 4. 2019		
Stran v zbirki: 42	Avtor	Unknown		
	Teme	Gradbeni zakon		
Povzetek	...zurnal24.si sobota, 27. april 2019 ob 08:09Nov gradbeni zakon možnost samograditeljstva ali gradnje v lastni režiji sicer razširja, a mu hkrati postavlja visoke zahteve, zato je po mnenju stroke praktično nemogoče....			

Samograditeljstvu je v resnici odklenkalo

AVTOR **K. M.**

SAŠA DESPOT

Nov **gradbeni zakon** možnost samograditeljstva ali gradnje v lastni režiji sicer razširja, a mu hkrati postavlja visoke zahteve, zato je po mnenju stroke praktično nemogoče.

Pustimo za zdaj ob strani zahteve, ki jih investitorju in izvajalcu predpisuje **gradbeni zakon**. „Samograditeljstvo pade v trenutku, ko najamete zgolj enega izvajalca,“ pravijo v podjetju Prodom biro, ki se ukvarja s projektiranjem in tudi nadzorom nad gradnjo. Samograditeljstvo namreč ne pomeni, da boste na primer sami naredili izkope in temelje ter pozidali zunanje in predelne stene, okna, elektronapeljavo in ogrevanje pa vam bodo vgradili obrtniki ali podjetja.

Samograditeljstvo z brezplačno pomočjo

Samograditeljstvo, čeprav ga zakon izrecno ne opredeljuje, pomeni, da vsa potrebna dela izvedete sami, pri tem pa vam lahko pomagajo sosedi, sorodniki, prijatelji, znanci. A njihova pomoč mora biti brezplačna, za opravljeno delo vam ne smejo izstaviti računa. Lahko se sicer pretvarjate, da je fasader vaš prijatelj, ki dela zastonj, vendar bo to v resnici delo na črno, ki ga preganja pristojna inšpekcija.

PROFIMEDIA

V trenutku ko najamete izvajalca, ki vam bo za opravljeno delo izdal račun, postanete zgolj še investitor, ki najema izvajalce in podizvajalce. To pomeni, da morate z glavnim izvajalcem skleniti pisno pogodbo, na podlagi katere bo ta namesto vas opravil vse z zakonom predpisane naloge. Med drugim mora imenovati tudi vodjo del, ki izvajalcu del pri gradnji odgovarja za skladnost izvedenih del s projektno dokumentacijo, predpisi, s katerimi se podrobneje določijo bistvene in druge zahteve, ter

predpisi s področja zagotavljanja varnosti in zdravja pri delu na gradbiščih.

Prav to, da je redko kdo s svojimi sosedi, znanci in sorodniki sposoben pri gradnji hiše opraviti prav vsa potrebna dela, hkrati pa ne želi kršiti zakonodaje in najemati izvajalcev na črno, je razlog, da je samograditeljstva vse manj.

Nekateri se nadzoru gradnje v lastni režiji izogibajo

Drugi razlog je, da tudi podjetja ali samostojni podjetniki, ki opravljajo vlogo nadzornika pri gradnji, niso najbolj naklonjeni nadzoru nad gradnjo v lastni režiji. Samograditelj je hkrati investitor in izvajalec, kar ni najbolje, saj nadzoruje samega sebe, pri tem pa prepogosto krši zapise in načrte projektne dokumentacije in tudi dokumentacije za izvedbo gradnje, saj želi graditi čim ceneje, pravijo v projektne biroju Nobing. Iz prakse vedo, da gre za nasprotje interesov, zato je nadzor nad takšno gradnjo otežen, in se je izogibajo.

PROFIMEDIA

Nasprotno imajo v Prodom biroju dobre izkušnje s samograditelji in nadzor pri njihovi gradnji sprejmejo.

Poudarjajo pa, da se mora samograditelj zavedati, da ga čaka zelo veliko obveznosti, ki jih bo moral izpolniti. Poleg zahtev, ki jih morajo izpolniti kot investitorji, morajo izpolniti tudi vse zahteve, ki veljajo za izvajalce. Med drugim morajo tudi zavarovati odgovornost za škodo.

NOVOGRADNJE

Zidana ali montažna hiša? Za in proti

Skleniti je treba vsaj tri pogodbe

Samograditelji morajo skleniti pogodbo s projektantom, ki bo izdelal celotno projektno dokumentacijo za pridobitev gradbenega dovoljenja in tudi projekt za izvedbo del. Poleg tega morajo skleniti pogodbo z geodetom, ki bo prisoten pri obvezni zakoličbi gradnje, o čemer bo podpisal tudi zapisnik. Že pred tem pa morajo skleniti pogodbo o nadzoru in imenovati nadzornika.

PROFIMEDIA

Naloge samograditelja kot izvajalca pa so naslednje:

- izvaja gradnjo na podlagi pravnomočnega gradbenega dovoljenja in skladno z njim, v skladu z dokumentacijo za izvedbo gradnje, pogodbo, predpisi ter pravili stroke,
- vodi gradbeni dnevnik,
- prevzame zakoličbo na terenu,
- pravočasno obvešča nadzornika pred vsako pomembno fazo izvajanja gradnje,
- zagotavlja varnost in zdravje delavcev, varnost ljudi in predmetov pri izvajanju gradnje ter preprečuje čezmerne

obremenitve okolja,

- izbira tehnološke in delovne procese, ki povzročajo najmanjše možno tveganje za nastanek nezgod pri delu, poklicnih bolezni ali bolezni v zvezi z delom ter najmanjše negativne vplive na okolje in objekte,
- po končani gradnji odstrani gradbene ovire in omejitve dostopa, na območju gradnje odstrani in očisti odpadke ter gradbišče ustrezno uredi,
- podpiše izjave o dokončanju gradnje in dokazilo o zanesljivosti.

Pravočasno obveščanje nadzornika pred vsako pomembno fazo gradnje pomeni, da se brez njegove prisotnosti naslednja faza ne sme nadaljevati, pojasnijo v Prodom biroju. Glavne faze pa so izdelava temeljev, armiranobetonskih plošč, gradnja konstrukcije, izvedba vseh pomembnih detajlov, vgradnja vseh napeljav... Izjavo o dokončanju gradnje in dokazilo o zanesljivosti lahko pripravi tudi nadzornik. Na koncu mora investitor zaprositi še za uporabno dovoljenje, na podlagi katerega dobi hišno številko in nepremičnino lahko vpiše v ustrezne evidence.

Zahtevi za izdajo uporabnega dovoljenja mora priložiti:

- izjave projektanta, nadzornika in izvajalca, da so dela dokončana, skladna z izdanim gradbenim dovoljenjem in da so izpolnjene predpisane bistvene zahteve;
- dokumentacijo za pridobitev uporabnega dovoljenja z označenimi odstopanji od dokumentacije za pridobitev gradbenega dovoljenja;
- dokazilo o zanesljivosti objekta.

PRODAJA NEPREMIČNIN

Država uvedla nove zahteve za tiste, ki prodajajo nepremičnine. To je sledilo
Uporabno dovoljenje je varovalka

Uporabno dovoljenje, ki je po novem obvezno tudi za individualne hiše, je v resnici nekakšna varovalka, da bo ta res zgrajena kakovostno in skladno z vsemi veljavnimi podpisi. Če uporabnega dovoljenje ne bi bilo, bi pogosto obveljala stara praksa gradnje, pri kateri so investitorji in izvajalci delali malo po čez, ne glede na projektno dokumentacijo, in malo brez računa, na črno. Nadzorniki so malo manj nadzorovali, gradnje pa tako ali tako nihče ni preverjal, ne inšpekcija ne upravne enote. Zdaj jo preverijo na upravni enoti, ko pregledajo dokumentacijo za uporabno dovoljenje.

PROFIMEDIA

Projektant, nadzornik in izvajalec so za resničnost izjav, ki jih priložijo k dokumentaciji za uporabno dovoljenje, kazensko in odškodninsko odgovorni. Iz tega lahko sklepamo, da projektant in nadzornik ne bosta podpisala dokumentov, če gradnja ni bila skladna z izdanim gradbenim dovoljenjem in niso bile izpolnjene predpisane bistvene zahteve, med katere pa spadajo:

- mehanska odpornost in stabilnost,
- varnost pred požarom,

- higienska in zdravstvena zaščita ter zaščita okolja,
- varnost pri uporabi,
- zaščita pred hrupom,
- varčevanje z energijo in ohranjanje toplote,
- univerzalna **graditev** in raba objektov,
- trajnostna raba naravnih virov.

Nekateri pogoji gradnje v prihodnje še zahtevnejši

Med naštetimi zahtevami velja izpostaviti predvsem varčevanje z energijo in ohranjanje toplote ter trajnostno rabo naravnih virov. Že zdaj je pogosto težko izpolniti zahteve energijske učinkovitosti, saj je pri tem predvsem pomembna kakovostna in natančna izvedba detajlov, ki ji samograditelji pogosto niso kos. Pripravlja pa se nov pravilnik o učinkoviti rabi energije v stavbah, ki naj bi začel veljati januarja 2021. Ta bo še bolj zaostril pogoje rabe energije in s tem tudi gradnje in njene izvedbe, zato bo samograditeljstvo še toliko bolj zahtevno in manj privlačno.

NOVOGRADNJE

Pasivna hiša: Višja investicija in predsodki odvračajo graditelje. Uporavičeno?

Vse o gradnji in obnovi ter izkušnjah z njima najdete **tukaj.**

Nekega dne bo bolje doma kot v tujini

Statistični podatki iz leta 2018 kažejo, da je Slovenija vse bolj mikavna za tuje delavce in delavke. Lani jih je bilo zaposlenih pri nas približno 87.700, kar predstavlja skoraj desetino delovno aktivnih ljudi, od tega jih je bilo skoraj 43.000 iz Bosne in Hercegovine. Število zaposlenih iz BiH se je v zadnjih dveh letih zvišalo za 44,5 odstotka.

Objavljeno
27. april 2019 06:00

Posodobljeno
27. april 2019 06:00

Vaščani na neuradnem kopu premoga v vasi blizu Banovičev. FOTO Jošt Franko

Meta Krese

Nekega dne bo bolje doma kot v tujini, in ko se bom vrnil, bom lahko delal za sebe in si zgradil hišo. To bo neke vrste raj. Če bi le bile plače doma nekoliko višje in če bi lahko vsak našel tam delo, ne bi nihče odšel v tujino.
Jugoslovan v knjigi *Sedmi človek*

Leta 1975 sta John Berger in Jean Mohr izdala knjigo *Sedmi človek (A Seventh Man)*. Poskusila sta odgovoriti predvsem na dve vprašanji: zakaj je zahodna ekonomija zastavljena tako, da hlapčevska dela opravljajo imigranti, in kaj vleče te ljudi, da zapuščajo svoje države, da opravljajo ponižujoča dela. Njun cilj je bil predstaviti predvsem zahodnemu svetu, kako je njihovo gospodarstvo v povojnem obdobju (predvsem v šestdesetih letih prejšnjega stoletja) postalo odvisno od delavcev, ki so prihajali iz revnejših držav.

Mislila sta, da sta naredila politično knjigo, s katero bosta začela debato in spodbudila tudi solidarnost med delovnim razredom na mednarodni ravni. Zgodilo se je nekaj popolnoma drugega. Zahodni mediji so knjigo v glavnem prezrli ali pa so jo označili za pamflet, ki koleba med sociologijo, ekonomijo, reportažo, filozofijo in obskurnim poskusom poezije. Z besedo: ni resna, je zapisal Berger v uvodu k ponatisu leta 2010. So pa knjigo prevedli v turščino, grščino, arabščino, portugalsčino, španščino, pandžabščino, v jezike delavcev, o katerih knjiga govori. Berger pravi, da je knjiga dobila drugo podobo, ni bila več sociološka razprava, še manj političen zapis, temveč je bila za njih knjiga življenjskih zgodb, sekvenec trenutkov, podobnih, kot jih hranimo na fotografijah v družinskih albumih. Zgodi se, da se knjiga z leti, drugače od avtorjev, pomladi, je zapisal John Berger v uvodnih besedah k izdaji leta 2010. In po njegovem se je prav to zgodilo s knjigo *Sedmi človek*.

Pomembni argumenti, povezani z ekonomsko imigracijo, ki sta jih avtorja zastavila sredi sedemdesetih let prejšnjega stoletja, ostajajo isti. Tuji delavci niso marginalci nekje na obrobju v sodobni družbi, temveč so nesporno njen osrednji steber. Imigranti so večinoma zelo podjetni ljudje, je zapisal. Njihovo delo je izgubljeno za njihove države. Z imigracijo se statistično sicer zniža lokalna brezposelnost, a zares to pomeni, da cela območja izgubljajo veliko sposobnih ljudi. Ti ljudje mogoče res niso brezposelni v državah, od koder prihajajo, ampak to ne spremeni dejstva, da je njihova skupnost veliko vložila v njihovo izobrazbo. Mogoče na delovnih mestih v bogatih državah pridobijo nove spretnosti, a ko se vrnejo domov, še vedno ni delovnih mest za njih.

Delo dobi: mesar

Ljudje v Bergerjevi in Mohrovi pripovedi so večinoma turški, španski, grški in portugalski priseljenci v zahodnih državah. In tudi jugoslovanski. V Franciji je bilo 20 odstotkov delavcev v industriji imigrantov, v Nemčiji 12 odstotkov, v Švici 40 odstotkov. Ko so v Ženevi v začetku sedemdesetih let gradili več kilometrov dolge predore za mestno infrastrukturo, so jih kopali samo tuji delavci, od prvega do zadnjega. Večina med njimi je bilo Jugoslovanov, pravzaprav Bosancev, piše Berger. Dva inženirja in en predelavec so bili Nemci.

Zares se veliko ni spremenilo. Na Delavsko svetovalnico v Ljubljani prihaja največ delavcev iz nekdanjih jugoslovanskih republik, največ iz Bosne, veliko iz Srbije in Makedonije, še najmanj iz Hrvaške. »Zdaj je precej Bolgarov, oglasilo pa se je tudi kar nekaj prisilcev za azil iz Iraka, Afganistana, Irana, Palestine, ki bi radi delali pri nas in jih zanima, kakšne imajo možnosti. Seveda imamo tudi slovenske delavce. Tudi slovenski delavec je v Nemčiji tujec,« pravi Goran Lukić, vodja Delavske svetovalnice. Ali pa v Avstriji. »Avstrijski oglas ponuja za fizično delo 2300 evrov po kolektivni pogodbi, 14. plačo, vse ok. Pri nas bi dobil minimalca, mogoče redno plačilo,« doda Lukić. »Del Slovenije je opustošen, ker se slovenski dnevni imigranti vozijo v sosednjo državo. Sušo zapolnjujejo delavci iz Bosne.«

Največ tujih delavcev pri nas dela v kovinski industriji, **gradbeništvu**, polagajo kable ... Vse več jih najde delo v skladiščih predvsem prek agencij za zaposlovanje. »Hit sezone je zdaj mesarstvo,« meni Lukić. »Pri nas ni več mesarjev. Zdaj jih panično iščejo. Predelovalna industrija bi imela velike težave, če ne bi bilo agencijskih oziroma imigrantskih delavcev. Ta raven fizičnega dela je vse bolj domena imigrantskih delavcev. Delovna mesta na srednji vodstveni ravni in navzgor zasedajo slovenski delavci. To je na žalost naša slika.«

Obrtniško rudarjenje

Smo v Grivicah, majhni vasi, le nekoliko kilometrov oddaljeni od Tuzle. Vračamo se pogosto z vprašanji, vedno novimi in zares tudi že velikokrat ponovljenimi, da bi si mogoče le sestavili sliko absurdnega dela vaščanov in lažje razumeli, zakaj se je sicer po neuradnih podatkih iz Bosne in Hercegovine od leta 2013 do začetka 2019 izselilo več kot 200.000 ljudi. Tiste dneve, ko jim razmere dovoljujejo, z lopatami in krampi kopljejo globoke jame v upanju, da bodo naleteli na premog. Če ne bi po goličavi, sivem grušču, kjer ne raste niti bilka, ležale plastične steklenice, bi bili prepričani, da se je v tem delu Bosne čas zavrtel za nekaj stoletij nazaj.

Delo Vaščan na neuradnem kopu premoga v vasi blizu Banovičev, Bosna in Hercegovina. FOTO Jošt Franko

Delo Vas Grivice. FOTO Jošt Franko

Delo Vaščani na neuradnem kopu premoga v vasi blizu Banovičev, Bosna in Hercegovina. 2018 FOTO Jošt Franko

Sead, ki je videti kot vodja majhne skupine obrtniških rudarjev, tujino dobro pozna. Med zadnjo vojno so z mamo in sestro pribežali v Nemčijo. Živel so v kasarni, a šolo je vseeno končal. Z mamo sta se vrnila domov, starejša sestra je ostala in ji ni prav nič žal. »V Nemčiji pere in lika perilo in se ima v redu,« pravi Sead.

Njegov oče, ki je pred vojno delal v rudniku Banovići, se jim je v Nemčiji pridružil leta 1995. Od takrat je v tujini. Zdaj je zaposlen v slovenskem podjetju, ki trenutno gradi v Italiji. Zaslужи približno devet evrov na uro. Sead nima te sreče. Ko je v letih 2007 do 2011 delal v Sloveniji za bosanskega kooperanta, je dobil tri evre na uro.

»Enostavno se mi ni splačalo in sem se raje vrnil v Bosno,« pove. »Žena končuje tehnološko fakulteto za varovanje okolja. Ne verjamem, da bo kdaj pri nas dobila službo.« Zato bi spet šel v tujino, tudi v Slovenijo, vendar tokrat z družino. Sam nikoli več. Pri delu mu pomaga Admir, brezposelni medicinski delavec. Njegove sanje so Nemčija, a že eno leto čaka na delovni vizum.

Bego Kavazović s sinom in dvema pomočnikoma rudari na drugi strani griča. Zemljišče je v lasti krajevne skupnosti. Z dovoljenji si ne delajo težav, kopljejo pač tam, kjer imajo občutek, da bi lahko naleteli na premog. »Danes smo prišli do vode. To je dober znak, pomeni, da bo kakovosten premog,« razloži ob jami, globoki približno sedem metrov. Z roko pokaže proti globoki rani, zarezani v hrib, nekaj deset metrov oddaljeni od nas, in reče: »Deset dni smo garali in naleteli na prazen nič.«

V Sloveniji je delal v železarni med letoma 1974 in 1980, potem se je zaradi staršev vrnil in se zaposlil v bližnjem rudniku. Sedem, mogoče osem let rudari na črno. »Že takrat je bila razlika med republikama, zato pa sva se z bratom odločila za Slovenijo. Starejši brat je ostal na Jesenicah. Zdaj ima brat 800 evrov pokojnine, moja znese 250 evrov, od tega je 50 evrov slovenske. Kadar imam dober dan, dobim s premogom 20 evrov čistega.« Koliko plačuje svoja delavca, ne zvemo.

Nedaleč stran ima svoj rudnik simpatična družina. Pet let rudarijo. Njeni člani so zgovorni, hitro nanizajo vse podatke, prosijo le, da imena zamolčimo, da jih ne bi nepoklicani prepoznali in bi se mogoče celo kdo spomnil, da bi jim prepovedal kopanje. Žena je bila 27 let zaposlena v tovarni konfekcije Borac v Banovičih, vse dokler tovarne niso zaprli. Podobno se je zgodilo njenemu možu. Pri Rudarju Invest je delal 33 let. Pred petimi leti je podjetje prenehalo poslovati in pristal je na zavodu za zaposlovanje. Tako je vsaj ves čas, odkar je brezposeln, zdravstveno zavarovan. Prvih 18 mesecev je celo dobival 300 konvertibilnih mark nadomestila, žena je zdravstveno zavarovana šele kratek čas. Sin je študij rudarstva razvelikel, a zares z razlogom: dvakrat je po devet mesecev delal kot skladiščnik v Nemčiji, kjer živi njegov starejši brat z družino. Vmes pa koplje premog. Seveda imajo tudi v Sloveniji sorodnike, ki ne zamudijo nobenega praznovanja v Bosni.

Delo na deponiji

Safet Bošnjaković je delal v Celju od leta 2010 do 2012 za uspešno slovensko podjetje, vendar je bil zaposlen pri bosanskem kooperantu. Ta ga je precej hitro nehal plačevati; več kot pol leta je garal zastoj. Zdaj že dve leti prebira smeti na glavni deponiji v Tuzelskem kantonu. Za 500 konvertibilnih mark na mesec. »To je bosanski vsakdan,« reče. »To je bosanska realnost,« doda njegov kolega.

Na deponiji je redno zaposlenih 36 ljudi. Povprečno zaslužijo od 500 do 600 mark, dobijo še dodatek za prevoz na delo in za topli obrok na dan. Veliko pa jih prebira smeti na črno. Najstarejši med njimi je sedemdesetletni upokojenec. Njegova pokojnina je le malo višja od 300 mark in od tega enostavno ne more živeti.

Zaim Babić ima med njimi najdaljši staž. Deponija je postala njegovo delovišče pred trindvajsetimi leti, ko mu je umrla žena in je ostal sam s petimi otroki. Najhuje je že zdavnaj za njim. Doma sta samo še dva otroka. Drugi so po svetu, eden je v Avstriji. »Ko sem imel tri leta, je v Avstriji delal tudi moj oče, potem pa je našel delo v rudniku v Labinu in tam je ostal do vojne.« Njegov kolega, Mali mu rečejo, pa čeprav sploh ni majhen in niti najmlajši, na smetišču služi že 15 let, že nekaj let čaka na nemški delovni vizum.

Delo Vaščani na neuradnem kopu premoga v vasi blizu Banovičev, Bosna in Hercegovina. FOTO Jošt Franko

tega, kakšne standarde imamo.« Oziroma ali si jih lahko privoščimo.

Molk ni zlato

»Vsak človek lahko živi samo eno realnost. In v tej realnosti iz različnih razlogov hočeš iti stran, ker ne vidiš druge možnosti. Če bi ekonomski migranti iz Bosne videli, kaj se dogaja v Sloveniji v realnem času, jih kar nekaj ne bi prišlo. Nekaj pa bi jih vseeno. Pomislili bi, da imajo tukaj 300 evrov plače, pa delajo dvanajst ur, tam pa 800 evrov, prav tako za dvanajst ur. In gredo. Ni samo stvar informacije, je tudi odločitev.«

Motike ali krampi se mogoče v državah razlikujejo, mogoče so tudi ceniki nekoliko drugačni, zares pa je delavec vedno postavljen v situacijo, ko ima samo dve možnosti: ali bo čakal, da ga bodo do konca izkoristili, ali pa bo izstopil prej. »Četudi dobi informacijo, da je v Sloveniji nekaj narobe, vseeno pride. Bom potrpel, si misli. Potem pa to trpljenje traja: eno leto, dve leti in počasi se navadi. Izgubi upanje, da je lahko drugače. Za njim pride druga generacija, si reče, če ti tako delaš, bom pa jaz tudi ... Potem pa še nekaj generacij in ne sprašujejo se več,« meni Lukić.

Izobrazba pri imunosti proti zlorabam nima prave teže. Pomoč na Delavski svetovalnici iščejo tudi visoko izobraženi, pojasni Lukić. »Recimo nekdanja ravnateljica v Srbiji, ki je pri nas čistilka. Ali fantje, ki prosijo za azil, so imeli v svojih državah podjetja z desetimi, petnajstimi zaposlenimi in bi radi vedeli, kako bi lahko tu delali.« Na Delavski svetovalnici obravnavajo tudi 500 primerov na mesec. To je nora številka. »Je, saj bomo tudi mi znoreli,« odgovori Goran Lukić.

Težave, ki pestijo delavce, so si zelo podobne: dovoljenja, nadure, regresi. Lukić je prepričan, da bi bilo drugače, če bi se delavci med seboj pogovarjali. Molk gre na roko številnim malim podjetnikom. »Kar naprej moramo ponavljati, da je nezakonito dajati delodajalcu denar za dovoljenje. Imamo primere, ko je doma v Srbiji prodal kravo ali traktor, da je plačal posrednika, ki naj bi mu uredil dovoljenje za delo. To je postalo že tako samoumevno, da o tem sploh ne govorijo več. Pa ne zato, ker bi jih bilo sram, ampak ker je to že nekaj normalnega. In potem plačujejo 300 evrov za dovoljenje, pa tudi 500, celo 2000 evrov.«

Služinčad

Berger in Mohr se v knjigi *Sedmi človek* sprašujeta o transformaciji imigrantov od človeškega bitja do delovnega bitja in njegove neizvedljivosti, da bi ponovno zgradili svojo identiteto. Njuni protagonisti so moški imigranti, večinoma podeželani iz revnih držav, ki se selijo v urbane predele zahodnoevropskih držav. Delavke ju niso zanimale oziroma menita, da bi morala o njih napisati samostojno knjigo. Brez dvoma bi se lahko na široko razpisala o ženskah, ki delajo v gospodinjstvu. Statistika agencije Združenih narodov za ženske iz leta 2016 kaže, da vsaka petindvajseta ženska na svetu zasluži svojo plačo z delom v gospodinjstvu. Delavec v gospodinjstvu je 67,1 milijona, od tega je 11,5 milijona tujih delavcev. Torej, skoraj vsak šesti delavec v gospodinjstvu je tuji delavec in ženske predstavljajo 73,4 odstotka tujih delavcev med delavci v gospodinjstvu. Od tega jih 82 odstotkov dela v državah z visokimi dohodki.

Delo Pobiralci odpadkov na mestnem smetišču, Tuzla, BiH. FOTO Jošt Franko

Ekrem Duraković, eden izmed šefov mestne deponije, je do brezposelnih smetarjev razumevajoč in jim gre na roko, kjer je le mogoče. »Prav toliko sem star, da se še spomnim poletij, ki smo jih preživel na morju. Danes bi za počitnice potreboval tisoč evrov. O tem lahko le sanjamo! Radi bi le preživel,« pravi.

O zaposlovanju v Sloveniji vedo v Bosni in Hercegovini vse, dobro in slabo. Med njimi krožijo tudi zgodbe, ki niso v prid slovenskim delodajalcem. Marsikateri ima za seboj tudi delo pri nas, ki se zanj ni najbolje izšlo. In vendar ostaja Slovenija v njihovih sanjah, njihovih načrtih za prihodnost. Še vedno zaupajo v Slovenijo kot pravno državo, ne glede na vsa razkritja o goljufivih praksah, ki si jih delodajalci privoščijo nad tujimi delavci, o neplačevanju njihovega dela in prispevkov, odjavljanju zaposlenih, ne da bi delavci vedeli za to.

Kako je to mogoče, da vseeno prihajajo k nam? »Gre za refleks,« pravi Goran Lukić iz Delavske svetovalnice. Refleks? Po tolikih letih, me čudi. »Zgodovinska usodlina je očitno še vedno velika. Mislim pa, da se počasi njihove predstave vseeno menjajo. Zdaj so generacije, ki že deset let spet prihajajo k nam in imajo drugačne izkušnje. Te potem povedo v svoji vasi, v svojem okolju. Ampak še vedno obstaja potreba, da zbežiš iz revščine v boljše ekonomsko okolje,« meni Lukić. »Vedo, dosti jih ve, kaj jih čaka,« zatrdi.

Delavci tako prihajajo v podjetja, za katera lahko že na facebooku preberejo, da so nezanesljiva. Delodajalci jim obljubijo recimo 1200 evrov na mesec, pravi Lukić. In to je vsota, s katero bi lahko v Bosni normalno živela njegova družina. »Vsi mislijo, ne vem, zakaj, da bo ravno pri njih vse v redu. In pač ni. Zakaj bi bili prav oni izjema?« se vpraša Lukić. »Odkvisno je, kaj so koga slabe izkušnje. Za nekoga je slaba izkušnja, da šest mesecev ne dobi plače. Za nekoga je mogoče normalno, da plačo dobi z zamudo. Kje se začne slaba izkušnja zanj? Za nekoga je dober gazda tisti, ki da plačo. Dober, ne normalen. Odkvisno od

Delo Pobiralci odpadkov na mestnem smetišču, Tuzla. FOTO Jošt Franko

Visoka, postavna, nekoliko izzivalno oblečena ženska se pripelje s taksijem na deponijo v Tuzli. Na vratarnici si z varnostniki izmenja nekaj internih šal in se poda v hrib. Po strmi cesti se lagodnega koraka – prav nič se ji ne mudi – vzpne do vrha, do prostranega platoja. Zavije proti baraki in mi za njo. Povabi nas na kavo. »Naj vam ne pade na pamet, da bi me fotografirali,« ne ovinkari. »Ne sprašujte me niti po imenu,« doda brez zadrege. »Moji ne vedo, da še vedno delam na smetišču,« vseeno razloži.

Včasih je delala kot varuška v tujini, predvsem v Luksemburgu in Švici. Sorodnicam v Tuzli je plačevala, da so skrbele za njena otroka, medtem ko se je sama predajala tujim otrokom. Svoja je obiskovala približno na dva meseca. Ostala je lahko največ dva dni. Zdaj je v Tuzli, da skrbi za bolno mamo.

Pred sinovoma – eden ima državno službo na Hrvaškem, drugi frizerski salon tik ob občinski mestni hiši v Tuzli – skriva, da hodi na deponijo. Na smetišču ima privilegiran položaj, ker je bil tu zaposlen njen pokojni brat, pa tudi zato, kot sama pravi, ker je borka in jo redno zaposleni uslužbenci cenijo. Tako ji dovolijo, da med prvimi prebrska odpadke, ki jih kamioni odlagajo na platoju. Zbira obleke, jih potem doma opere in proda na tržnici. Zasluži od 500 do 600 konvertibilnih mark na mesec. »Nikoli se ne bi vrnila domov, če ne bi bila prisiljena zaradi mame. Delam na črno, zavarovanja nimam nobenega,« zatrdi.

V Delavski svetovalnici se ženske redko oglašijo. Lukić opozarja, da nas glavni val še čaka. Slovenija je ta hip še bolj ali manj tranzitna država, saj večino žensk posrka nemški trg. Facebook je preplavljen s ponudbami iz Bosne in Hercegovine za pomoč na domu, za gospodinjstva dela, za skrb za starejše. Ženske 24 ur na dan skrbijo za nepokretne starčke v zameno za nekaj sto evrov in hrano. Lukić opozori, da slovenski trg ni reguliran: posredniki zamenajo za nekaj sto evrov in hrano. Lukić opozori, da slovenski trg ni reguliran: posredniki

največkrat sploh niso agencije, temveč kar neke fizične osebe. Zato se sprašuje, kako pri nas sploh evidentirajo nevidno napol plačano ali sploh neplačano delo na domovih.

»Zasebna lastnina, rečejo. Zaprejo vrata in bogsigavedi, kaj se za njimi dogaja. Osebnih negovalke, pomoč v gospodinjstvu, *au pair* ... Vse to je v Sloveniji nedotaknjen teren. Pri nas imamo primere res res grozljivih kršitev služničadi,« opozori Lukić. Služničadi? »Tako se reče v diplomatskem jeziku EU,« me razsvetli. »Imeli smo res grozen primer, tako rekoč suženjski odnos do delavke. Sicer pa še največ prihajajo k nam snažilke, prodajalke, tudi učiteljice.«

Služničad, če ostanemo pri diplomatskem jeziku EU, ki so večinoma ženske in so s svojim delom neskončno dragocene za družinsko življenje, predstavljajo pomemben del svetovne delovne sile pri neformalnih zaposlitvah. So pa tudi med najbolj ranljivimi skupinami delovne sile in se soočajo s številnimi kratenji človekovih pravic in pravic delavcev.

Tuji delavci in delavke še vedno prispevajo h gospodarski in družbeni blaginji družb tako v domovini kot v državi, ki jih gosti. Z denarnimi nakazili, ki ji pošiljajo domov, izboljšujejo življenje milijonom ljudi in tudi krepijo gospodarstvo v svoji državi in v državi, v kateri delajo, nam govorita Berger in Mohr. In za to plačujejo visoko ceno. Ob Mohrovi fotografiji, stari skoraj pol stoletja, na kateri moška hodita po makadamski cesti, ki se vije po skalnem pobočju, je Berger zapisal: Pridružil se bo že tako napitnjenu in parazitskemu storitvenemu sektorju. Gospodarstvo sosednje vasi ali bližnjega mesta ga ni sposobno preživeti. Dve ali tri leta po dokončni vrnitvi bodo on in drugi člani njegove družine prisiljeni, da gredo spet v tujino. In tu smo še vedno.

Gašper Petovar

Pozor! To so pasti nove **gradbene zakonodaje**

0	27. Apr 2019, 07:15	Posodobljeno: 07: 27.4.2019
---	------------------------	--------------------------------

Deli na:

Facebook

Twitter

Prenovljena **gradbena zakonodaja** ne prinaša poenostavitve pri pridobivanju dokumentacije. Prav tako uvaja dodatne zahteve pri sami gradnji, pa tudi za nekatere objekte, kjer prej ni bilo potrebno gradbeno dovoljenje, ga bo po novem treba imeti. Ja, tudi za hišico na drevesu ali večji nadstrešek za avtomobile ob hiši.

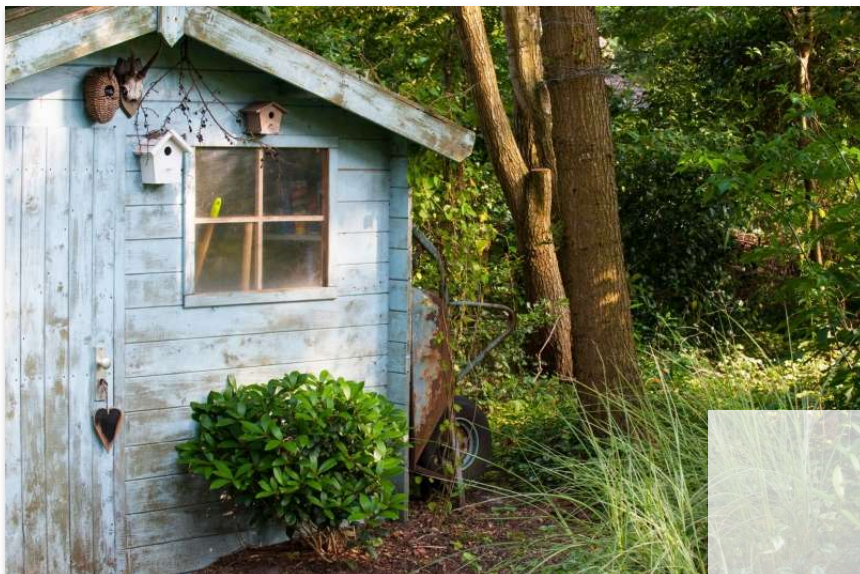
Dreamstime

Gradbišča bodo po vse verjetnosti obiskovali tudi inšpektorji.

Zakonodajo o gradnji objektov je spremenila še prejšnja, Cerarjeva vlada in prinaša cel kup novosti in podrobnosti, med drugim so v zakonu spremenili klasifikacijo objektov. Objekte so razdelili v skupine enostavnih, nezahtevnih, manj zahtevnih in zahtevnih. Gradbeno dovoljenje za nezahtevne, manj zahtevne in zahtevne objekte je obvezno. Za enostavne objekte ni potrebno, če so seveda v določenih okvirih, ki so jih določili.

Enostavni objekti

Med enostavne objekte, za katere ni treba imeti gradbenega dovoljenja, spadajo drvarnice, lope, nadstreški za avtomobile, skladišni prostori, pa tudi denimo zimski vrt, kozolec, stavba za kmetijske stroje, skladišče za razne pridelke in podobno. A pozor, to so enostavni objekti zgolj, če so v določenih okvirih. Če imajo le eno etažo, niso višji od štirih metrov in njihov razpon ni večji od štirih metrov, površina pa je omejena na 20 kvadratnih metrov. Drvarnice, ute in skladišča za stroje imajo površino omejeno na 40 kvadratnih metrov. Če pride pri gradnji katerega izmed naštetih objektov do odstopanj od določenih pravil, se objekt prekvalificira med nezahtevne gradnje in že potrebujete gradbeno dovoljenje. Je pa treba biti pozoren še na nekaj: če je objekt dimenzij, ki ga uvrščajo med enostavne gradnje, mora investitor vseeno zagotoviti, da je postavitve skladna s prostorskim načrtom ter drugimi predpisi. Prav tako mora pridobiti vsa potrebna soglasja in dovoljenja. Če bi denimo drvarnico želeli postaviti na mejo s sosedi, je treba dobiti soglasje sosedov, sicer je treba upoštevati odmik od meje, ki ga določi občina.

Dreamstime

Za gradnjo lope gradbeno dovoljenje ne bo potrebno.

Nezahtevni objekti

Pri nezahtevnih objektih, za katere že potrebujemo gradbeno dovoljenje, so v zakonu določili naslednje dimenzije in parametre. Stavba mora imeti le eno etažo in ne sme biti višja od šestih metrov, razpon (vhodni del) ne sme presegati pet metrov. Tudi tu je omejena površina. Zimski vrt, ki se šteje kot stanovanjska stavba, ima lahko največjo površino 25 kvadratnih metrov, nadstreški so omejeni na 50 kvadratnih metrov, skladišča na 100, kozolec, stavba za kmetijske stroje, rastlinjak in skladišče za spravilo pridelkov pa imajo lahko do 150 kvadratnih metrov površine. Postopek za pridobitev gradbenega dovoljenja za nezahtevne objekte določenih dimenzij ni zahteven. Dokumentacijo izpolni posameznik, ki se loti gradnje sam. Mora pa biti v dokumentaciji obvezno napisano, za kakšno vrsto gradnje gre in kakšen bo namen stavbe, priložiti je treba tloris z merami. Prav tako mora dokumentacija vsebovati pojasnilo, na katero komunalno infrastrukturo bo objekt priključen, če bo, kako bo stavba umeščena na parceli, ter ali bo postavitve stavbe kakorkoli vplivala na prometno ureditev. To dokumentacijo mora investitor le še odnesti na upravno enoto in to je to. Tu je treba povedati še, da za nezahtevne gradnje ni potrebno uporabno dovoljenje.

Zahtevnejše gradnje

Pri gradnji manj zahtevnih in zahtevnih objektov pa so po novem zakonu točno določeni tudi vsi udeleženci gradnje in njihove obveznosti. Investitor jasno poskrbi za denar, obenem pa mora poskrbeti za vso potrebno dokumentacijo in dovoljenja. Projektant

Pri nezahtevnih objektih dokumentacijo izpolni graditelj sam. Mora pa opisati, za kakšno vrsto gradnje gre in kakšen bo namen stavbe, priložiti je treba tudi tloris z merami.

je odgovoren za izdelavo projektne dokumentacije, ki mora biti skladna s predpisi, določi pa tudi pooblaščenega arhitekta ali inženirja, ki potrdi dokumentacijo. Pri gradnji mora biti prisoten tudi nadzornik, ki je odgovoren, da je vse v skladu s predpisi in da pravočasno opozori na morebitne napake pri gradnji. Če ugotovi napake ali kršitve, mora ustaviti gradnjo, da se napake odpravijo. Izvajalec, ki izvaja gradnjo, mora kot pravna ali fizična oseba zagotoviti kakovost izvedbe del, med samo gradnjo mora obveščati nadzornika o napredku. Obenem pa mora obvezno imeti vodjo del, »šefa gradbišča«, ki dela usklajuje in skrbi, da ta potekajo v skladu z dokumentacijo.

Zelo verjetno je, da bo graditelja prej ali slej obiskal tudi inšpektor, predvsem pri gradnji manj zahtevnih in zahtevnih objektov, in če ne bo vse v skladu z zakonom, bo napisal kazen. Za gospodarske subjekte so kazni za nepravilnosti med 5000 in 60 tisoč evri, za odgovorno osebo pa med 2500 in 7000 evri. Torej je dobro imeti vse potrebne papirje tudi, če se lotite gradnje hišice na drevesu.

Samograditeljstvu je v resnici odklenkalo

AVTOR **K. M.**

SAŠA DESPOT

Nov **gradbeni zakon** možnost samograditeljstva ali gradnje v lastni režiji sicer razširja, a mu hkrati postavlja visoke zahteve, zato je po mnenju stroke praktično nemogoče.

Pustimo za zdaj ob strani zahteve, ki jih investitorju in izvajalcu predpisuje **gradbeni zakon**. „Samograditeljstvo pade v trenutku, ko najamete zgolj enega izvajalca,“ pravijo v podjetju Prodom biro, ki se ukvarja s projektiranjem in tudi nadzorom nad gradnjo. Samograditeljstvo namreč ne pomeni, da boste na primer sami naredili izkope in temelje ter pozidali zunanje in predelne stene, okna, elektrapeljavo in ogrevanje pa vam bodo vgradili obrtniki ali podjetja.

Samograditeljstvo z brezplačno pomočjo

Samograditeljstvo, čeprav ga zakon izrecno ne opredeljuje, pomeni, da vsa potrebna dela izvedete sami, pri tem pa vam lahko pomagajo sosedi, sorodniki, prijatelji, znanci. A njihova pomoč mora biti brezplačna, za opravljeno delo vam ne smejo izstaviti računa. Lahko se sicer pretvarjate, da je fasader vaš prijatelj, ki dela zastonj, vendar bo to v resnici delo na črno, ki ga preganja pristojna inšpekcija.

PROFIMEDIA

V trenutku ko najamete izvajalca, ki vam bo za opravljeno delo izdal račun, postanete zgolj še investitor, ki najema izvajalce in podizvajalce. To pomeni, da morate z glavnim izvajalcem skleniti pisno pogodbo, na podlagi katere bo ta namesto vas opravil vse z zakonom predpisane naloge. Med drugim mora imenovati tudi vodjo del, ki izvajalcu del pri gradnji odgovarja za skladnost izvedenih del s projektno dokumentacijo, predpisi, s katerimi se podrobneje določijo bistvene in druge zahteve, ter

predpisi s področja zagotavljanja varnosti in zdravja pri delu na gradbiščih.

Prav to, da je redko kdo s svojimi sosedi, znanci in sorodniki sposoben pri gradnji hiše opraviti prav vsa potrebna dela, hkrati pa ne želi kršiti zakonodaje in najemati izvajalcev na črno, je razlog, da je samograditeljstva vse manj.

Nekateri se nadzoru gradnje v lastni režiji izogibajo

Drugi razlog je, da tudi podjetja ali samostojni podjetniki, ki opravljajo vlogo nadzornika pri gradnji, niso najbolj naklonjeni nadzoru nad gradnjo v lastni režiji. Samograditelj je hkrati investitor in izvajalec, kar ni najbolje, saj nadzoruje samega sebe, pri tem pa prepogosto krši zapise in načrte projektne dokumentacije in tudi dokumentacije za izvedbo gradnje, saj želi graditi čim ceneje, pravijo v projektnem biroju Nobing. Iz prakse vedo, da gre za nasprotje interesov, zato je nadzor nad takšno gradnjo otežen, in se je izogibajo.

PROFIMEDIA

Nasprotno imajo v Prodom biroju dobre izkušnje s samograditelji in nadzor pri njihovi gradnji sprejmejo.

Poudarjajo pa, da se mora samograditelj zavedati, da ga čaka zelo veliko obveznosti, ki jih bo moral izpolniti. Poleg zahtev, ki jih morajo izpolniti kot investitorji, morajo izpolniti tudi vse zahteve, ki veljajo za izvajalce. Med drugim morajo tudi zavarovati odgovornost za škodo.

NOVOGRADNJE

Zidana ali montažna hiša? Za in proti

Skleniti je treba vsaj tri pogodbe

Graditelji morajo skleniti pogodbo s projektantom, ki bo izdelal celotno projektno dokumentacijo za pridobitev gradbenega dovoljenja in tudi projekt za izvedbo del. Poleg tega morajo skleniti pogodbo z geodetom, ki bo prisoten pri obvezni zakoličbi gradnje, o čemer bo podpisal tudi zapisnik. Že pred tem pa morajo skleniti pogodbo o nadzoru in imenovati nadzornika.

PROFIMEDIA

Naloge samograditelja kot izvajalca pa so naslednje:

- izvaja gradnjo na podlagi pravnomočnega gradbenega dovoljenja in skladno z njim, v skladu z dokumentacijo za izvedbo gradnje, pogodbo, predpisi ter pravili stroke,
- vodi gradbeni dnevnik,
- prevzame zakoličbo na terenu,
- pravočasno obvešča nadzornika pred vsako pomembno fazo izvajanja gradnje,
- zagotavlja varnost in zdravje delavcev, varnost ljudi in predmetov pri izvajanju gradnje ter preprečuje čezmerne

obremenitve okolja,

- izbira tehnološke in delovne procese, ki povzročajo najmanjše možno tveganje za nastanek nezgod pri delu, poklicnih bolezni ali bolezni v zvezi z delom ter najmanjše negativne vplive na okolje in objekte,
- po končani gradnji odstrani gradbene ovire in omejitve dostopa, na območju gradnje odstrani in očisti odpadke ter gradbišče ustrezno uredi,
- podpiše izjave o dokončanju gradnje in dokazilo o zanesljivosti.

Pravočasno obveščanje nadzornika pred vsako pomembno fazo gradnje pomeni, da se brez njegove prisotnosti naslednja faza ne sme nadaljevati, pojasnijo v Prodom biroju. Glavne faze pa so izdelava temeljev, armiranobetonskih plošč, gradnja konstrukcije, izvedba vseh pomembnih detajlov, vgradnja vseh napeljav... Izjavo o dokončanju gradnje in dokazilo o zanesljivosti lahko pripravi tudi nadzornik. Na koncu mora investitor zaprositi še za uporabno dovoljenje, na podlagi katerega dobi hišno številko in nepremičnino lahko vpiše v ustrezne evidence.

Zahtevi za izdajo uporabnega dovoljenja mora priložiti:

- izjave projektanta, nadzornika in izvajalca, da so dela dokončana, skladna z izdanim gradbenim dovoljenjem in da so izpolnjene predpisane bistvene zahteve;
- dokumentacijo za pridobitev uporabnega dovoljenja z označenimi odstopanji od dokumentacije za pridobitev gradbenega dovoljenja;
- dokazilo o zanesljivosti objekta.

PRODAJA NEPREMIČNIN

Država uvedla nove zahteve za tiste, ki prodajajo

nepremičnin. To je sledilo
Uporabno dovoljenje je varovalka

Uporabno dovoljenje, ki je po novem obvezno tudi za individualne hiše, je v resnici nekakšna varovalka, da bo ta res zgrajena kakovostno in skladno z vsemi veljavnimi podpisi. Če uporabnega dovoljenje ne bi bilo, bi pogosto obveljala stara praksa gradnje, pri kateri so investitorji in izvajalci delali malo po čez, ne glede na projektno dokumentacijo, in malo brez računa, na črno. Nadzorniki so malo manj nadzorovali, gradnje pa tako ali tako nihče ni preverjal, ne inšpekcija ne upravne enote. Zdaj jo preverijo na upravni enoti, ko pregledajo dokumentacijo za uporabno dovoljenje.

PROFIMEDIA

Projektant, nadzornik in izvajalec so za resničnost izjav, ki jih priložijo k dokumentaciji za uporabno dovoljenje, kazensko in odškodninsko odgovorni. Iz tega lahko sklepamo, da projektant in nadzornik ne bosta podpisala dokumentov, če gradnja ni bila skladna z izdanim gradbenim dovoljenjem in niso bile izpolnjene predpisane bistvene zahteve, med katere pa spadajo:

- mehanska odpornost in stabilnost,
- varnost pred požarom,

- higienska in zdravstvena zaščita ter zaščita okolja,
- varnost pri uporabi,
- zaščita pred hrupom,
- varčevanje z energijo in ohranjanje toplote,
- univerzalna **graditev** in raba objektov,
- trajnostna raba naravnih virov.

Nekateri pogoji gradnje v prihodnje še zahtevnejši

Med naštetimi zahtevami velja izpostaviti predvsem varčevanje z energijo in ohranjanje toplote ter trajnostno rabo naravnih virov. Že zdaj je pogosto težko izpolniti zahteve energijske učinkovitosti, saj je pri tem predvsem pomembna kakovostna in natančna izvedba detajlov, ki ji samograditelji pogosto niso kos. Pripravlja pa se nov pravilnik o učinkoviti rabi energije v stavbah, ki naj bi začel veljati januarja 2021. Ta bo še bolj zaostril pogoje rabe energije in s tem tudi gradnje in njene izvedbe, zato bo samograditeljstvo še toliko bolj zahtevno in manj privlačno.

NOVOGRADNJE

Pasivna hiša: Višja investicija in predsodki odvržejo graditelje. Upravičeno?

Vse o gradnji in obnovi ter izkušnjah z njima najdete **tukaj.**

SOBOTA, 27. APRIL 2019 GOSPODARSKA ZBORNICA SLOVENIJE

Demografijo krepí predvsem priseljevanje

Izpod peresa glavnega ekonomista pri Analitiki GZS

Število prebivalstva se v Sloveniji še krepí, in predvsem zaradi priseljevanja. V letu 2018 se je povečalo za 14.028, pri čemer se je število državljanov Slovenije zmanjšalo za skoraj 2.300, število tujih državljanov pa se je povečalo za več kot 16.300 (13,4 %). V začetku leta je 138 tisoč tujcev predstavljalo 6,6 % vseh prebivalcev Slovenije. Dve tretjini tujih državljanov je bilo moških, ki delajo pretežno v **gradbeništvu**, predelovalnih dejavnostih ter nekaterih drugih storitvenih. Po mini boomu rojstev je v 2017 in 2018 število umrlih preseglo število živorojenih. V 2018 je tako umrlo 484 več ljudi kot se jih je rodilo (2017: 258). Število porok je zraslo za 28 % na 978, medtem ko je število notranjih selitev upadlo za 18 % na 24 tisoč. Pričakujemo, da bo priseljevanje še naprej ključni element krepitve prebivalstva, medtem ko pozitivnega naravnega prirasta ne moremo pričakovati oziroma je bil ta v preteklosti plod enkratnih dejavnikov (več rojstev zaradi odločitve več generacij za prestop v starševsko vlogo).

Poraba električne energije se je v prvih treh mesecih zmanjšala za 2,8 %, medtem ko se je proizvodnja zmanjšala kar za 11 %, kar je posledica velikega padca proizvodnje v HE (-30 %) kot posledica slabše vodnatosti in nižje proizvodnje v TEŠ6 (-10 %). Nižja poraba je tudi posledica nižje proizvodnje v dejavnostih, ki so energetske bolj intenzivna. Aprilski kazalnik zaupanja v predelovalni dejavnosti je nekoliko upadel in je pristal na dolgoletnem povprečju. Izkoriščenost zmogljivosti je vseeno ostala na visoki ravni pri 85 %, pri čemer je več kot 80-odstotna pri dveh tretjinah podjetij. Za tretjino podjetij je bilo pomanjkanje usposobljenih delavcev glavni omejitveni dejavnik pri poslovanju. Obeti za investicije so tako dobri. V letu 2019 investicije načrtujejo v 97 % podjetij, kar je enako kot so načrtovali lani novembra. Podjetja ocenjujejo, da bodo investicijska vlaganja v letu 2019 glede na leto 2018 v povprečju višja za 7 %.

Tekoči podatki o turizmu (februar) kažejo, da domači in drugi tuji turisti uspešno nadomeščajo znižanje pri italijanskih gostih. Njihovih prenočitev je bilo za 5.000 manj, vendar se je pri hrvaških in avstrijskih gostih povečalo za 14 % oziroma 23 %. Na prvem mestu so bili sicer srbski gosti, ki so ustvarili 55 tisoč prenočitev. Navedena zadržanost italijanskih gostov ni presenetljiva.

Združevanja velikih evropskih podjetij so vsa po vrsti padla v vodo. Deutsche Bank se bo najverjetneje očistila slabih posojil z interno slabo banko po vzoru avstrijskega Hypa, Commerzbank pa bi lahko postala prevzemna tarča katere od velikih bank z območja evra (Unicredit, ING). Industrijska politika ministra Altmaierja se tako ponovno umika jasni javno-finančni logiki. Nemci tudi kljub zavezam ne bodo bistveno povečali proračuna za obrambo, kar spet povečuje verjetnost uvedbe določenih sankcij na evropske proizvode s strani ZDA.

V Sloveniji bistvenih objav ne bo, z izjemo statistike cen in turistov (v torek). V ponedeljek bo objava indikatorja poslovne klime v EU, ki se bo po naši oceni nekoliko izboljšal.

Semafor napovedi

Napoved 1: 70-odstotna verjetnost za uvedbo ameriških carin na evropska vozila (nespremenjeno).

Napoved 2: 80-odstotna verjetnost za rast števila priseljenih tujih državljanov za več kot 10.000 v 2019 (NOVO).

Napoved 3: 70-odstotna verjetnost, da bo gospodarska rast v Slovenije v 2019 znašala med 2,6 % in 3,2 %, 5-odstotna, da bo manj kot 2,6 % ter 25-odstotna, da bo višja od 3,2 % (nespremenjeno).

Bojan Ivanc, CFA, CAIA glavni ekonomist pri Analitiki GZS

Pozor! To so pasti nove **gradbene zakonodaje**

Svet 24

SOBOTA, 27. APRIL 2019 OB 07:15

Prenovljena **gradbena zakonodaja** ne prinaša poenostavitev pri pridobivanju dokumentacije. Prav tako uvaja dodatne zahteve pri sami gradnji, pa tudi za nekatere objekte, kjer prej ni bilo potrebno gradbeno dovoljenje, ga bo po novem treba imeti. Ja, tudi za hišico na drevesu ali večji nadstrešek za avtomobile ob hiši.

Gašper Petovar

Pozor! To so pasti nove gradbene zakonodaje

0

27. Apr 2019,
07:15

Deli na:

Facebook

Twitter

Prenovljena **gradbena zakonodaja** ne prinaša poenostavitev pri pridobivanju dokumentacije. Prav tako uvaja dodatne zahteve pri sami gradnji, pa tudi za nekatere objekte, kjer prej ni bilo potrebno gradbeno dovoljenje, ga bo po novem treba imeti. Ja, tudi za hišico na drevesu ali večji nadstrešek za avtomobile ob hiši.

Gradbišča bodo po vse verjetnosti obiskovali tudi inšpektorji.

Zakonodajo o gradnji objektov je spremenila še prejšnja, Cerarjeva vlada in prinaša cel kup novosti in podrobnosti, med drugim so v zakonu spremenili klasifikacijo objektov. Objekte so razdelili v skupine enostavnih, nezahtevnih, manj zahtevnih in zahtevnih. Gradbeno dovoljenje za nezahtevne, manj zahtevne in zahtevne objekte je obvezno. Za enostavne objekte ni potrebno, če so seveda v določenih okvirih, ki so jih določili.

Enostavni objekti

Med enostavne objekte, za katere ni treba imeti gradbenega dovoljenja, spadajo drvarnice, lope, nadstreški za avtomobile, skladiščni prostori, pa tudi denimo zimski vrt, kozolec, stavba za kmetijske stroje, skladišče za razne pridelke in podobno. A pozor, to so enostavni objekti zgolj, če so v določenih okvirih. Če imajo le eno etažo, niso višji od štirih metrov in njihov razpon ni večji od štirih metrov, površina pa je omejena na 20 kvadratnih metrov. Drvarnice, ute in skladišča za stroje imajo površino omejeno na 40 kvadratnih metrov. Če pride pri gradnji katerega izmed naštetih objektov do odstopanj od določenih pravil, se objekt prekvalificira med nezahtevne gradnje in že potrebujete gradbeno dovoljenje. Je pa treba biti pozoren še na nekaj: če je objekt dimenzij, ki ga uvrščajo med enostavne gradnje, mora investitor vseeno zagotoviti, da je postavev skladna s prostorskim načrtom ter drugimi predpisi. Prav tako mora pridobiti vsa

potrebna soglasja in dovoljenja. Če bi denimo drvarnico želeli postaviti na mejo s sosedo, je treba dobiti soglasje sosedov, sicer je treba upoštevati odmik od meje, ki ga določi občina.

Dreamstime

Za gradnjo lope gradbeno dovoljenje ne bo potrebno.

Nezahtevni objekti

Pri nezahtevnih objektih dokumentacijo izpolni graditelj sam. Mora pa opisati, za kakšno vrsto gradnje gre in kakšen bo namen stavbe, priložiti je treba tudi tloris z merami.

Pri nezahtevnih objektih, za katere že potrebujemo gradbeno dovoljenje, so v zakonu določili naslednje dimenzije in parametre. Stavba mora imeti le eno etažo in ne sme biti višja od šestih metrov, razpon (vhodni del) ne sme presegati pet metrov. Tudi tu je omejena površina. Zimski vrt, ki se šteje kot stanovanjska stavba, ima lahko največjo površino 25 kvadratnih metrov, nadstreški so omejeni na 50 kvadratnih metrov, skladišča na 100, kozolec, stavba za kmetijske stroje, rastlinjak in skladišče za spravilo pridelkov pa imajo lahko do 150 kvadratnih metrov površine. Postopek za pridobitev gradbenega dovoljenja za nezahtevne objekte določenih dimenzij ni zahteven. Dokumentacijo izpolni posameznik, ki se loti gradnje sam. Mora pa biti v dokumentaciji obvezno napisano, za kakšno vrsto gradnje gre in kakšen bo namen stavbe, priložiti je treba tloris

z merami. Prav tako mora dokumentacija vsebovati pojasnilo, na katero komunalno infrastrukturo bo objekt priključen, če bo, kako bo stavba umeščena na parceli, ter ali bo postavitve stavbe kakorkoli vplivala na prometno ureditev. To dokumentacijo mora investitor le še odnesti na upravno enoto in to je to. Tu je treba povedati še, da za nezahtevne gradnje ni potrebno uporabno dovoljenje.

Zahtevnejše gradnje

Pri gradnji manj zahtevnih in zahtevnih objektov pa so po novem zakonu točno določeni tudi vsi udeleženci gradnje in njihove obveznosti. Investitor jasno poskrbi za denar, obenem pa mora poskrbeti za vso potrebno dokumentacijo in dovoljenja. Projektant je odgovoren za izdelavo projektne dokumentacije, ki mora biti skladna s predpisi, določi pa tudi pooblaščenega arhitekta ali inženirja, ki potrdi dokumentacijo. Pri gradnji mora biti prisoten tudi nadzornik, ki je odgovoren, da je vse v skladu s predpisi in da pravočasno opozori na morebitne napake pri gradnji. Če ugotovi napake ali kršitve, mora ustaviti gradnjo, da se napake odpravijo. Izvajalec, ki izvaja gradnjo, mora kot pravna ali fizična oseba zagotoviti kakovost izvedbe del, med samo gradnjo mora obveščati nadzornika o napredku. Obenem pa mora obvezno imeti vodjo del, »šefa gradbišča«, ki dela usklajuje in skrbi, da ta potekajo v skladu z dokumentacijo.

Zelo verjetno je, da bo graditelja prej ali slej obiskal tudi inšpektor, predvsem pri gradnji manj zahtevnih in zahtevnih objektov, in če ne bo vse v skladu z zakonom, bo napisal kazen. Za gospodarske subjekte so kazni za nepravilnosti med 5000 in 60 tisoč evri, za odgovorno osebo pa med 2500 in 7000 evri. Torej je dobro imeti vse potrebne papirje tudi, če se lotite gradnje hišice na drevesu.

Samograditeljstvu je v resnici odklenkalo

zurnal24.si

SOBOTA, 27. APRIL 2019 OB 08:09

Nov **gradbeni zakon** možnost samograditeljstva ali gradnje v lastni režiji sicer razširja, a mu hkrati postavlja visoke zahteve, zato je po mnenju stroke praktično nemogoče.